

Teckningar: MATTS MATTSSON

I jul- och nyårsveckan satsar Musikmuseet i gamla Kronobageriet på sörmäländsk folk-musik - det går bra att dansa till också. Matts Mattssons teckningar är hämtade ur Södermanlands museums två småskrifter "Sörmländska visor".

Räven raskar från Sörmland

Av PALAEMONA MÖRNER

På Musikmuseet står en utställning om sörmäländsk folkmusik under 300 år, med det lockande namnet "Trollfiol och Syndaskrynkle". Men efter trettonhelgen ska den rivas och därför passar man på att ordna visor och danslekar under julen med spelmän från Södermanlands spelmansförbund.

I dag, lördag, kan man alltså gå till Musikmuseet och vara med i "Domaredansen", "Skära, skära havre" och "Räven raskar". Det är Barbro Tällman som leder lekarna och sjunger visorna. Hon har specialiserat sig på denna form av folkmusik och grävt fram många visa ur äldriga arkiv.

- Vi kommer också att sjunga andra, mindre kända visor, som till exempel "Adam hade sju söner", säger Christina Frohm, vice ordförande i Spelmansförbundet. Och så gör vi naturligtvis ett Staffanståg.

Staffanslegenden

Förr i tiden var det tradition att byns ungdomar samlades på tredjedag jul för att klä ut sig och framföra ett spel med sånger ur Staffanslegenden. Man tog fram olika teman i olika trakter, men det handlade alltid om den helige Staffan och vad han gjorde.

- Det är ju lite synd att han nu bara får hänga på luciatåget, tycker Christina Frohm.

På fredag den 2 januari finns det ytterligare en möjlighet att få vara med och dansa till spelmansmusik från Sörmland under ledning av Föreningen för danshus i Stockholm.

Idén från Ungern

- Idén med danshus kommer ursprungligen från Ungern, berättar Christina Frohm, själv spelman på fiol. Här i Stockholm var vi helt enkelt några som tyckte att vi hade fått så mycket ut av folkmusiken och dansen att vi bestämde oss för att försöka dela med oss av vad vi kunde.

- 1977 startade vi vårt första "danshus", som då låg i inner-

alla ska kunna klara av det, säger Christina Frohm. Och det är det också i allmänhet. Det vi kallar folkdans är ju i själva verket gamla tiders ungdomars sätt att roa sig och kanske finna en vän.

- Ungefär som dagens discodans. Men med den fördelen att här rör det sig om kontaktskapande pardans.

Traditioner försvann

Folkdans och folkmusik var något alla kunde fram till första världskriget. Därefter gick utvecklingen snabbt, och många gamla traditioner försvann. Men det finns ännu folk som minns, de kallas "levande traditionsbärare" och har en stor uppgift i dag när man försöker nedteckna och bevara alla gamla låtar.

- Men vi i Sörmlands spelmansförbund är ändå rätt lyckligt lottade, säger Christina Frohm. Mycket av vårt material nedtecknades redan i början av 1800-talet. På 1930-talet, när Spelmansförbundet grundades, gjordes också mycket arkiveringsjobb och många inspelningar.

- När man läser bland de gamla notanteckningarna är det som att bläddra i ett herbarium, säger hon. Om man sedan kan väcka de gamla melodierna till liv, känns det som att åter se den torra blomman med alla dess färger och dofter. □

stan. Men nu har vi måst flytta till Midsommargården, och det betyder att vi har tappat en del publik.

"Väldigt tryck"

Men det har ändå varit "ett väldigt tryck" på att få komma och dansa folkdans till spelmanslag. En timme i förväg är publiken alltid välkommen att först lära sig de elementära stegen, sedan lotsas man vänligt in i dansen av många vana dansare.

- Vi tycker att det ska vara så pass enkelt att dansa så att

Visor och danslekar i juletid. Genuina sörmäländska lekar med Södermanlands spelmansförbund. Lördag den 27 december kl 14.00 på Musikmuseet.

Danshus. Spelmän från Södermanlands spelmansförbund spelar till dans. Fredag den 2 januari kl 19.30. (Redan kl 18.30 kan man få lära sig att dansa.)

